

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

YŌKO OGAWA
POLIȚIA
MEMORIEI

Traducere din japoneză de
RALUCA NICOLAE

HUMANITAS
fiction

Capitolul 1

Uneori stăteam să mă gândesc care să fi fost primul obiect care a dispărut.

— Cu mult înainte ca tu să fi venit pe lume, pe insula noastră se găseau o sumedenie de lucruri nemaipomenite. Unele străvezii, altele răspândind arome îmbietoare, altele fluturând în bătaia vântului sau strălucind în fel și chip – minunății cum nici cu gândul nu gândești.

Aceasta era una dintre istorisirile pe care mama mi le spunea adesea când eram mică.

— Din păcate, și mă doare inima să ți-o spun, oamenii nu le mai țin minte. Sunt nevoiți să le uite, rând pe rând. În curând o să-ți vină și ție rândul să dai ceva uitării.

— Și asta-i rău? o întrebasem, înfiorându-mă de neliniște.

— Nu, fii pe pace! Nu-i nimic dureros. O să se petreacă pe nesimțite, într-o dimineață, când nici nu te-ai sculat bine din pat. O să rămâi nemișcată, cu ochii închiși, cu urechile ciulite să surprinzi tresărirea din aerul dimineții, presimțind că, pe undeva, ceva s-a schimbat, că nimic nu mai era ca înainte. Și așa vei ști că ai pierdut ceva, că pe insulă s-a mai produs o dispariție.

Mama îmi vorbea astfel numai și numai în atelierul ei din pivniță, o încăpere prăfuită, cu podeaua zgrunțuroasă,

de aproape douăzeci de *tatami*¹. Cum partea de nord a atelierului dădea spre râu, în urechi îmi răsună încontinuu susurul apei. Eu stăteam pe taburetul pregătit anume pentru mine, iar ea depăna povești de demult cu glas scăzut, ascunzându-și dalta sau șlefuiind un bloc de piatră – mama fusese sculptoriță.

— După ce un lucru dispărea, insula era în mare fierbere. Oamenii se adunau pâlcuri-pâlcuri pe străzi să discute, să se consoleze reciproc, pentru că unii deveneau nostalgici sau se lăsau doborâți de singurătate. Când un obiect era declarat dispărut, lumea trebuia să-l ardă, să-l îngroape sau să-l arunce în râu. Tevatura se termina în două-trei zile și fiecare se grăbea să se întoarcă la treburile sale. Nimeni nu mai era în stare să-și aducă aminte ce dispăruse. Totul revenise la normal.

Mama se oprise din treabă ca să mă ducă în spatele scărilor, unde se afla o comodă veche, cu multe sertare.

— Hai, deschide-l pe care vrei.

Îmi trebuiseră câteva minute să studiez mânerule ovale, pline de rugină, încercând să mă decid pe care sertar să-l aleg.

Mereu șovăiam când știam că înăuntru urma să dau peste o grămadă de mărunțișuri fascinante. În acest colțișor tainic mama ascundea lucrurile care dispăruseră de pe insulă.

Când în sfârșit mă hotăram să trag de unul dintre mânerule, mama îmi zâmbea de fiecare dată.

— Acesta a dispărut când aveam șapte ani, îmi zicea ea, luând obiectul în căușul palmei. Se numește „panglică“. Se pune în păr sau se cosea pe rochie.

1. Mărimea unui rogojini de *tatami* este de aproximativ 1,8 × 0,9 m. (N. tr.)

— Acesta-i un clopoțel. Scutură-l puțin. Nu-i așa că scoate un clinchet delicat?

— Ai făcut o alegere inspirată! Aici se găsește unul dintre lucrurile nespuse de dragi mie, un smarald – amintire de la bunica. Smaraldele sunt pietre prețioase. Pe vremuri din ele se făceau niște bijuterii superbe, foarte apreciate pe insulă, însă în zilele noastre frumusețea lor a fost dată uitării.

— Obiectul acesta mic și subțire se numește „timbru“ și era cândva foarte important. Când aveai de trimis un mesaj, îl scriai pe o bucată de hârtie și apoi lipeai „timbrul“ pe scrisoare. Iar aceasta ajungea în orice colț al lumii. Ce vremuri!..

Panglică, clopoțel, smarald, timbru... Cuvintele care-i ieșeau de pe buze mă înfiorau precum numele fetițelor din țări îndepărtate sau denumirile unor specii rare de plante. Ascultându-i poveștile, îmi plăcea la nebunie să-mi închipui cum era când toate aceste lucruri își aveau încă locul lor pe insulă.

Exercițiul acesta de imaginație nu-mi venea tocmai la îndemână. Obiectele păreau că mi se chircesc în palmă, încremenite ca niște animăluțe în hibernare, cu viața de-abia mai pâlپând în ele. De cele mai multe ori mă tulburau de parcă aș fi vrut să modelez din lut norii de pe cer. Îndată ce mă aflam în fața sertarelor secrete, mă străduiam să-mi întipăresc în minte fiecare cuvințel al mamei.

Cel mai mult mă fascina povestea „parfumului“ – un lichid transparent, pus într-un recipient de sticlă. Prima dată când mama îmi dăduse să țin sticluța de parfum crezusem că în ea era apă cu zahăr și fusesem cât pe ce s-o duc la buze.

— Vezi că nu-i de băut, mă prevenise impacientată mama, izbucnind în râs. Uite, e de ajuns să-ți pui o picătură pe gât.

Mama dusese după ureche sticluța și turnase cu băgare de seamă din ea.

— De ce faci asta?

Gestul ei n-avea nici un sens.

— Parfumul nu se vede, dar chiar dacă-i invizibil, îl poți închide într-un vas ca acesta.

Am măsurat din priviri sticluța.

— Parfumul are un miros irezistibil. În tinerețe mă dădeam cu el înainte de o întâlnire. Alegerea parfumului și a rochiei erau deosebit de importante pentru că băiatului de care erai îndrăgostită trebuia musai să-i placă amândouă. Uite, acesta-i parfumul cu care mă dădeam pe vremea când tatăl tău îmi făcea curte. Ne întâlneam într-o grădină de trandafiri de pe dealul din sudul orașului și mă făcusem luntre și punte să găsesc un parfum care să nu fie mai prejos ca mireasma florilor. Odată, când vântul mi-a ciufulit părul, m-am surprins aruncându-i priviri furișe, dornică să aflu dacă îmi simțise parfumul.

Mama era în mare vervă când vorbea de parfum.

— Toată lumea era încântată să miroasă un parfum bun. Acum nu se mai vinde nicăieri și nimeni nu mai visează la mirosul lui îmbătător. A dispărut în toamna anului în care m-am căsătorit cu tatăl tău. Ne-am strâns cu toții pe malul râului, am deschis sticluțele și le-am turnat conținutul în râu. Câteva fete, mai nostalgice, și-au mai dus o dată parfumul la nas. Însă nimeni nu-i mai simțea mirosul. Până și amintirile legate de el au dispărut. Și așa parfumul a ajuns un lucru de prisos, fără nici o valoare. Două zile râul a duhnit de te lua cu leșin. O parte

din pești au murit. Dar nimeni nu s-a sinchisit. Ideea de „parfum“ le ieșise cu totul din cap oamenilor.

Privirea mamei era de o tristețe copleșitoare.

— Ei, cum ți se pare? mă întrebase, după ce m-a luat în poală și m-a lăsat să-i miros gâtul.

Habar n-aveam ce să-i răspund. De mirosit, mirosea a ceva... Însă nu era nici aroma de pâine prăjită, nici izul înțepător de dezinfectant de piscină. Numai că, oricât mi-aș fi stors creierii, nu-mi venea nimic în minte.

Mama a tot așteptat, dar, cum rămăsesem tăcută, a oftat ușor.

— Lasă... Știi că pentru tine nu-s decât câțiva stropi de apă. Oamenii își amintesc cu greu de lucrurile dispărute de pe insulă, îmi zisese, punând sticluța la loc, în sertar.

Când ceasul de pe stâlpul atelierului a bătut ora nouă, m-am dus la culcare în camera mea. Mama și-a văzut de ale ei, meșterind cu ciocanul și dalta, vegheată de luna ale cărei raze se cerneau prin fereastră.

Când a venit să-mi ureze noapte bună, mi-am luat inima în dinți și am întrebat-o:

— Mami, cum se face că-ți amintești de toate lucrurile dispărute? Cum de mai poți mirosi parfumul când toată lumea l-a dat uitării?

Rămăsesse cu privirea pierdută pe fereastră, la secera lunii, apoi își scuturase praful de pe șorț și îmi spusese cu o voce gătuită.

— Pentru că mereu mă gândesc la ele.

— Nu pricep. Cum de ești singura care nu și-a pierdut amintirile? Îți amintești absolut orice? Tot timpul?

Și-a plecat privirea în jos, îndurerată parcă. Eu am sărutat-o pe obraz, să-i alung tristețea.

Capitolul 2

Mama a murit, după care a urmat tata și așa am rămas singură în casă. Acum doi ani, bătrâna care avusese grijă de mine când eram mică s-a prăpădit și ea, de inimă.

Se pare că mai aveam câțiva veri care locuiau într-un sătuc de la gurile râului, undeva în nord, dincolo de munți. Oricum, nu i-am cunoscut, și nu m-a bătut nici odată gândul să-i vizitez, cu atât mai mult cu cât nimeni nu se încumeta să treacă munții. Hărțile dispăruseră de o veșnicie, așa că nu se știa ce formă are insula sau ce se află în cealaltă parte a ei...

Tatăl meu fusese ornitolog. Lucrase la un observator situat pe vârful dealului din sudul insulei. Stătea acolo trei luni pe an, strângând date, făcând fotografii și așteptând puii să eclozeze.

Îmi plăcea la nebunie să-l vizitez, sub pretextul că-i aduceam pachetul cu masa de prânz. Tinerii cercetători mă îndrăgiseră și mă îndopau constant cu fursecuri și ciocolată caldă.

Eu mă ghemuiam în brațele tatei și mă uitam la păsări cu binoclul. Forma ciocului, culoarea penajului din jurul ochilor, felul în care își deschideau aripile – nimic nu-i scăpa ochiului său vigilent, de cercetător. Cum binoclul

era destul de greu pentru un copil și brațele îmi oboseau repede, tata își strecura binișor mâna pe dedesubt, să mai susțină din greutate.

Stăteam cu obrazul lipit de-al lui, privind păsările, dar ardeam de nerăbdare să-l întreb de lucrurile ascunse în comoda veche din atelier.

Însă, când să apuc să deschid gura, îmi revenea în minte profilul trist al mamei, uitându-se pe fereastră la secera lunii, și îmi înghițeam repede cuvintele.

— Mănâncă pachetul până nu se strică mâncarea! mă pomeneam eu că-l dădăcesc, imitând-o pe mama.

La plecare, tata mă conducea la autobuz. În drum spre stație era un loc unde zburătoarele veneau să se hrănească, iar eu mă opream și fărâmițam din biscuiții primiți în dar.

— Când vii acasă? îl întrebam.

— Sâmbătă seară, cred, îmi răspundea blând, foindu-se de pe un picior pe altul. Transmite-i salutări mamei!

Apoi îmi făcea atât de tare cu mâna, că mai-mai să-i sară creionul roșu din mână – sau busola, markerul, rigla, penseta, sau orice altceva se nimerea să aibă prin buzunare.

*

Mare noroc că păsările au dispărut după ce a murit tata! Mulți se reprofilau repede după ce era declarată o dispariție – nu și tata. El nu știa altceva decât să catalogheze păsările...

De pildă, pălărierul de peste drum începuse să confecționeze umbrele. Soțul bătrânei care m-a crescut, fost mecanic pe feribot, s-a făcut paznic la un depozit. O fată ceva mai mare ca mine s-a trezit peste noapte moașă, după ce înainte fusese coafeză. Chiar dacă noua slujbă era mai prost plătită, nimeni nu se plângea și nu se perpelea de